

12. XVII "ENCONTRE" DE CONSELLS ESCOLARS AUTONÒMICS I DE L'ESTAT A LES ILLES BALEARS (18 A 21 D'ABRIL DE 2007).

12.1. Antecedents.

Les reunions de presidents dels Consells Escolars Autònoms i de l'Estat són freqüents i cada any, en una comunitat autònoma diferent, es fa una trobada amb un tema central de reflexió i debat, en la qual hi participen els consells escolars. Així com el XVI "Encontre" va ser a Múrcia, el XVII correspongué al nostre Consell Escolar l'organització, tancant la primera ronda de trobades, que tindrà la seva continuïtat a Euskadi el maig del 2008.

El XVII “Encontre” de Consells Escolars Autònomic i de l’Estat centrà el seu interès en els ensenyaments artístics, recollint aportacions de diferents consells escolars que serviren de base per a l’elaboració de les conclusions finals.

Les jornades es desenvoluparen els dies 18, 19, 20 i 21 d’abril de 2007 a Mallorca, Menorca i Eivissa.

12.2. Desenvolupament del programa.

El programa contemplà les següents activitats:

+ Palma, 18 d’abril.

- *Inauguració oficial.*

- *Conferència inaugural:* “Reflexiones sobre las Enseñanzas Artísticas en España desde su institucionalización hasta el s. XXI”, a càrrec del sr. Florencio Arnán y Lombarte, president de la Fundación Actilibre.

- *Conferència:* “La inteligencia creadora y la educación”, a càrrec del sr. José Antonio Marina, filòsof i escriptor.

- *Meses de debat:*

+ Discussió del document “Els ensenyaments artístics”, moderat pel sr. Pedro J. Pérez-Valiente Pascua, president del Consejo Escolar de Castilla-La Mancha.

+ Discussió del Document “Els ensenyaments artístics”, moderat pel sr. Miguel Ángel Gallo Rolanía, president del Consejo Escolar de La Rioja.

+ Maó, 19 d’abril.

- *Conferència:* “Las enseñanzas musicales y escénicas después de la LOE. Propuestas para el desarrollo de la enseñanza superior”, a càrrec del sr. Miguel A. Centenero Gallego, director del Auditorio de Murcia.

- *Meses de debat:*

+ “Els ensenyaments de música”, amb la participació del sr. Jose Antonio García Sánchez, del Conservatorio Profesional de Música de las Palmas de Gran Canaria i del sr. Alejandro Zabala Landa, de Musikene del País Basc.

+ “Els ensenyaments de dansa”, amb la participació del sr. Ramón Martínez García, del Conservatorio Superior de Danza de Alicante i del sr. José Gutiérrez Morales, del Conservatorio Superior de Danza de Màlaga.

+ “Els ensenyaments d’art dramàtic”, amb la participació del sr. Juan Angel Serrano Masegoso, d’ESAD de Múrcia, i del sr. Ignacio Amestoy Eiguren, del RESAD de Madrid.

- *Presentació d'Experiències I.*

- “El centro integrado de música: una apuesta por el futuro”, a càrrec de la sra. M. Victoria Rodríguez García, del Centro Integrado de Música “Padre Antonio Soler” de la Comunidad de Madrid.
- “Proyecto: Programas avanzados para el acceso a las enseñanzas de música de carácter profesional”, a càrrec del sr. Francisco L. Lemes Castellano, de la Consejería de Educación, Cultura y Deportes de Canarias.

+ Vila d'Eivissa, 20 d'abril.

- *Conferència:* “Arte y diseño para una nueva era. Conceptos, materiales y comportamientos”, a càrrec del sr. Daniel Giralt-Miracle, crític i historiador d'art.

- *Meses de debat:*

+ “Arts plàstiques”, amb la participació del sr. Alfonso Granda García-Arguelles, de l'Escuela de Artes de Oviedo, i del sr. Manuel Lamas Castro, de l'Escuela de Artes Ramón Falcón de Lugo.

+ “Estudis superiors de disseny”, amb la participació de la sra. Irene Mestre Massot, d'ESD de Balears i del sr. Xavier Giner Ponce, d'ESD de València.

+ “Conservació i restauració de béns culturals”, amb la participació del sr. Xavier Figueras i Nogués, de l'ESCyR de Catalunya, i del sr. Javier Peinado Fernández, de l'ESCyR de Madrid.

- *Presentació d'Experiències II.*

- “Formarte. Escuela de Arte de Pamplona”, a càrrec del sr. Fernando Sesma, inspector d'ensenyaments especials.
- “De cara a la sociedad”, a càrrec del sr. Ricardo González, de l'Escuela de Arte y Superior de Diseño de La Rioja.

+ Palma, 21 d'abril.

- *“Júpiter y Seleme”*, òpera d'Antonio de Literas (fragment) Experiència de col·laboració entre centres d'ensenyament artístics.

Conservatori Professional de Música i Dansa de Mallorca.

Escola Superior d'Arts Dramàtic de Balears.

Escola Superior de Disseny de Balears.

- *Conclusions del XVII Encuentro.*

- *Clausura oficial de l'Encuentro.*

- *Roda de premsa.*

12.3. Conclusions i propostes d'actuació sobre la situació dels ensenyaments artístics en el sistema educatiu.

En aquest “Encontre” va ser aprovat el document final titulat “Els ensenyaments artístics”, que va recollir les dimensions i objectius d'aquests ensenyaments, el marc legal i l'entorn europeu, el professorat, la didàctica, l'alumnat i els centres que imparteixen aquests ensenyaments. A continuació el reproduïm íntegrament.

Els Consells Escolars Autònoms i de l'Estat, com a òrgans de consulta i participació democràtica de la comunitat educativa en l'ensenyament no universitari, desitgen fer arribar les seves propostes i suggeriments a la societat en general i a les administracions competents, perquè el desenvolupament normatiu d'aquests ensenyaments prengui en consideració els punts de vista i les reflexions recollides en aquest apartat de conclusions i, d'aquesta manera, doni encertada resposta a les necessitats educatives que la societat ve plantejant. A més, s'ha enriquit la reflexió conjunta gràcies a les aportacions contingudes en altres dos documents, generats a partir del guió de treball acordat, i que ofereixen, d'una banda, les dades sobre la situació dels ensenyaments artístics en les diferents comunitats autònomes i, per una altra, les experiències o projectes que per la seva qualitat, originalitat, especificitat i interès han estat presentats en el XVII

Encontre com a reflex d'aquests ensenyaments. Després de l'oportú debat al llarg de les diferents jornades, es recullen a continuació les principals conclusions de l'estudi sobre la situació dels ensenyaments artístics, ressaltant alguns aspectes rellevants als quals s'hauria de prestar major atenció i dedicar esforços prioritaris. En conseqüència, els Consells Escolars Autonòmics i de l'Estat presenten les següents consideracions i propostes d'actuació:

A. Els ensenyaments artístics i la formació de l'alumnat.

A.1. Contribució dels ensenyaments artístics a la formació de tot l'alumnat

Els consells escolars volen subratllar l'extraordinari valor dels ensenyaments artístics per a la formació i el benestar de les persones, pel conjunt de valors cognitius, afectius i d'estímul de les capacitats expressives, creatives i emocionals que aporten.

Així mateix, posen de manifest l'enorme contribució de l'educació artística als valors socials, sent instrument de socialització, de comunicació, d'inclusió, de participació i, en definitiva, de cohesió social, al constituir un llenguatge universal i intercultural que pot ser vehicle de relació i patrimoni de tots i cadascun dels membres de la societat. D'això s'infereix la necessitat d'oferir de manera destacada aquest tipus d'ensenyaments dintre de l'educació integral, com a factor de desenvolupament de la personalitat dels alumnes i la conveniència de realitzar una adequada divulgació de la informació sobre els ensenyaments artístics de règim especial, com una opció igualment vàlida de formació personal i professional. A més, els ensenyaments artístics han de constituir un element central en la formació de les persones al llarg de la vida, per la qual cosa és important que existeixin possibilitats de formació de les persones adultes en institucions culturals i artístiques especialitzades. En aquest sentit és fonamental que existeixi una relació i un estret treball cooperatiu entre les conselleries d'Educació i Cultura ja que la formació cultural i artística de la ciutadania té molt a veure amb la política educativa.

A.2. Centres integrats i/o ensenyaments integrats:

Atès que els ensenyaments elementals i ensenyaments professionals de música i dansa coincideixen amb els trams d'edat en els quals els alumnes cursen educació primària, educació secundària obligatòria, batxillerat i formació professional, es fa imprescindible incrementar les mesures que facin possible conciliar ambdós estudis, com són les convalidacions, les adaptacions curriculars i, sobretot, els centres integrats d'ensenyaments de música i dansa amb ensenyaments generals, així com assegurar que aquesta simultaneïtat pugui ser coneguda pels alumnes que ja cursen aquests ensenyaments i els quals poguessin cursar-les. També és necessari

que els centres d'ensenyaments artístics i els de règim ordinari col·laborin i es beneficiïn mútuament, tant de les activitats culturals com de les curriculars. En aquest sentit la col·laboració entre el professorat d'ambdues tipologies de centre pot ser útil per a compartir assessorament i formació específica sobre determinats temes.

A.3. Batxillerat d'arts.

Per assegurar que aquesta modalitat de batxillerat estigui veritablement a l'abast de l'alumnat, és convenient subratllar la importància de l'orientació amb vista a la conveniència i adequació dels interessos i capacitats dels alumnes a l'hora de triar l'itinerari acadèmic que els convingui, així com establir mitjans d'informació extraordinaris sobre el batxillerat d'arts quant a l'oferta de vies, centres, convalidació d'assignatures, conciliació amb els ensenyaments de règim especial, etcètera.

B. Regulació dels ensenyaments artístics.

En aquesta etapa de canvi normatiu, des de l'extensa regulació establerta en la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) a l'aprovació de la nova Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE) i els recents reials decrets que la desenvolupen, els consells escolars volen deixar constància de les seves consideracions referent a això:

B.1. Ensenyaments elementals de música i dansa.

Tenint en compte que cada comunitat autònoma viu una realitat distinta quant a les possibilitats de desenvolupament, organització i infraestructures dels ensenyaments elementals, correspon a les administracions educatives de cada comunitat la regulació de l'ensenyament elemental en els conservatoris. Al mateix temps, és necessària la consolidació i ampliació de l'oferta pública d'ensenyament musical i dansístic elemental, sent desitjable la coordinació de totes les administracions educatives de manera que es garanteixi la qualitat educativa a través de la regulació dels diferents aspectes curriculars.

B.2. Ensenyaments professionals de música i dansa.

Quant als ensenyaments professionals de música i dansa, els consells escolars opinen que hauria d'establir-se una clara correlació amb el catàleg de qualificacions professionals, per a situar-los en les famílies professionals pertinents i dotar-los dels nivells de qualificació específics d'aquests ensenyaments. També seria necessari revisar la coordinació entre els cicles professional i superior de música i dansa. De la mateixa manera, els consells escolars recomanen a les administracions

estatal i autonòmiques que promoguin la coordinació necessària a fi que es faciliti la mobilitat de l'alumnat.

B.3. Cicles formatius.

Sembla convenient comptar amb la família professional d'arts i artesanies, que permetés així la inclusió d'altres professions relacionades amb l'àmbit artístic en general i en la qual es pogués oferir cicles formatius que responguin a perfils professionals demandats per les necessitats del món artístic com les de luthier, arranjador, afinador, tramoista, etcètera, que necessiten un reconeixement mitjançant una qualificació oficial. Les tècniques de les arts de l'espectacle en viu (tècnics de maquinària, d'escenari, de regidoria, de luminotècnia, d'utilitatge, etcètera), podrien regular-se de forma anàloga a allò establert per als cicles formatius d'arts plàstiques i disseny, donant així reconeixement acadèmic a professions de gran demanda en el teatre. També es veu oportú equiparar la durada de les pràctiques dels cicles formatius

d'arts plàstiques i disseny amb la que es preveu per als cicles formatius de formació professional; potenciar les relacions amb les empreses interessades en la contractació de professionals que acreditin les respectives qualificacions que s'adquireixen en les escoles d'arts plàstiques; aplicar un nou currículum, ja que alguns ensenyaments es basen en processos que han desaparegut de l'àmbit professional, especialment tots aquells en els quals és aplicable la digitalització, i, així mateix, contemplar la possibilitat de convalidar els mòduls cursats en cicles formatius d'arts plàstiques de la mateixa manera que es convaliden altres mòduls de formació professional.

B.4. Els ensenyaments artístics superiors:

Els consells escolars, conscients de la dificultat que suposa la impartició dels ensenyaments superiors en un marc organitzatiu anàleg al dels centres d'ensenyament de règim general de l'educació secundària que no li és propi, i coneixedors, per altra banda, dels reptes de convergència en l'espai europeu d'educació superior, manifesten que és necessari:

- dotar als centres que imparteixin estudis superiors dels mecanismes propis de tal condició, és a dir la seva personalitat jurídica i l'autonomia administrativa i acadèmica adequades,
- adequar els diferents ensenyaments artístics superiors a l'espai d'ensenyament superior europeu,
- facilitar als estudiants i titulats d'aquests ensenyaments l'accés als estudis universitaris en condicions anàlogues a la resta d'estudiants i titulats universitaris,

Així mateix, sembla convenient que, dintre de cada comunitat autònoma, s'hauria de crear un organisme que s'encarregàs de la coordinació dels ensenyaments artístics superiors i que a la vegada establís l'oportuna coordinació amb el recentment creat Consell Superior d'Ensenyaments Artístics.

B.5. Reglaments específics de centres que imparteixen ensenyaments artístics

Es fa necessari i urgent que les administracions educatives, que encara no hagin legislat al respecte en l'àmbit de les seves competències, elaborin la normativa necessària per a desenvolupar els reglaments orgànics de centres que imparteixen ensenyaments artístics, d'acord amb allò previst en les lleis d'educació sobre els seus òrgans de govern, de participació i de coordinació didàctica, prestant la necessària atenció a l'autonomia de gestió i pedagògica d'aquests centres.

C. La situació del professorat que imparteix ensenyaments artístics.

C.1. La formació del professorat.

Els consells escolars creuen necessari establir una formació inicial del professorat en la qual es garanteixi els coneixements adequats i les didàctiques específiques, així com la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació i la formació en llengües estrangeres de tot el professorat, independentment de la seva especialitat.

Per a assegurar aquesta formació, les administracions educatives haurien de redoblar els seus esforços i donar més suport i facilitats per a la formació inicial i permanent del professorat de música, dansa, art dramàtic, arts plàstiques i disseny, i conservació i restauració de béns culturals, potenciar línies específiques dintre de la formació permanent, així com fomentar la subscripció de convenis amb aquelles institucions la formació de les quals és demandada per aquests professors i donar més facilitats per a acreditar la formació que s'obté en les mateixes.

C.2. Compatibilitat docència-pràctica artística.

Atès que la qualificació d'aquest professorat està associada, no només al coneixement i domini de destreses tècniques o mecàniques i a la seva capacitat per a transmetre-les, sinó també a la interpretació o producció d'obres, seria convenient que el professorat pogués compatibilitzar la seva funció docent amb l'exercici d'altres activitats professionals, sent necessari per a això que l'administració competent reguli de manera realista i eficaç aquestes compatibilitats, garantint sempre la qualitat en la prestació del servei educatiu.

D. Ensenyaments artístics, entitats locals i entitats culturals i educatives sense ànim de lucre.

Reconeixent que les entitats locals i les entitats culturals i educatives sense ànim de lucre (societats musicals, etcètera) han tingut un protagonisme excepcional en la creació i desenvolupament, sobretot, d'escoles de música i dansa en tot l'estat i, en menor mesura, de centres que imparteixen ensenyaments d'arts plàstiques i escoles de teatre, seria desitjable que es continuàs i, si s'escau, s'incrementàs el suport i coordinació entre les diferents administracions públiques.

E. Resum.

Els Consells Escolars Autònomic i de l'Estat volen traslladar a la comunitat educativa i a la societat la importància dels ensenyaments artístics per a la formació integral de les persones. Per això, formulen a les administracions educatives aquest conjunt de conclusions i propostes perquè:

- continuïn aprofundint, dintre del seu àmbit competencial, en una ordenació global dels ensenyaments artístics que abasti nous ensenyaments requerides per l'evolució de la nostra societat;
- planifiquin i ordenin de manera coherent l'oferta d'ensenyaments artístics en el marc de la distribució de competències autonòmiques per a aconseguir una millor coordinació i adequació de la inversió educativa i una distribució territorial de centres equilibrada;
- valorin i avaluin la qualitat i el desenvolupament d'aquests ensenyaments, considerant la possibilitat de realitzar avaluacions específiques, objectives i comparables tant a nivell estatal com internacional:
- que, en definitiva, desenvolupin una política educativa clara i de futur per a aquest tipus d'ensenyaments que, a més de la seva aportació específica, resulten enormement beneficiosos per al ple desenvolupament i benestar de les persones, a més de constituir un llenguatge universal que pot ser vehicle de relació, de participació i de cohesió social.

Palma, 21 d'abril de 2007

